བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་བྱུང་རྐྱེན་གྱི་ཐོག་མའི་བསམ་གཞིགས།

དཔར་སྐྲུན་ནི་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་གཏོང་བའི་ལག་རྩལ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དཔར་སྐྲུན་གྱི་ལག་རྩལ་རྙེད་པ་དེས་བཤུ་འབྲིའི་ལས་ཀ་བསྐྱུར་མའི་དཀའ་ཁག་ཐད་དེ་སེལ་ཐུབ་པར་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཐ་སྙད་གཅིག་སྒྱུར་དང་སྐད་ཡིག་ཚད་ལྡན་དུ་གཏོང་བའི་ལས་དོན་སོགས་ལའང་ཕན་ནུས་ཆེན་པོ་ཐོན། དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་ཀྱི་སྤྲོལ་ག་འཛམ་གླིང་ལ་ཐོག་མར་གཏོད་མཁན་རྒྱ་ནག་ཡིན་རབས་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་གླེང་ཡང་། དེ་ཉིད་འཛམ་གླིང་ལ་ཇི་ལྟར་དར་ཁྱབ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱི་ཁ་གསལ་རྒྱས་མངའ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་མི་འབྱུང་བས་འདིར་རིག་པ་སློབ་མང་པོ་སོམ་ཉི་བྱེད། གང་ལྟར་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བར་བརྟེན་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་དཔར་འདེབས་ལག་རྩལ་གཉིས་ནམ་བྱུང་གི་ཡུལ་དུས་རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་ཀྱང་མི་འདྲ་བས། རང་ཅག་བོད་ལ་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དུས་རབས་ནམ་ཞིག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་རྐྱེན་ཐོ་རབས་པ་རྣམས་ངོ་གཟབ་མ་བྱས་པས་ཟིན་ཐོར་བཀོད་པ་སོགས་ཏ་ཅང་དཀོན་ལ། ཕྱི་རབས་པ་འགའ་ཡང་རྒྱ་མཚན་མ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ཡིག་དཔར་སྐྲུན་གནང་བའི་ཐོན་རྫས་ཐོག་མ་ལ་ནན་ཅེན་ནས་བསྐྲུན་པའི་ཡུང་ལིའི་བཀའ་འགྱུར་འདྲེན་ཞིང་། བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ་གྱི་ཐོག་མ་ལ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱའི་རིག་གནས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པར་གླེང་། སྤྱིར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་འབྲེལ་བས་ཕན་ཚུན་བར་ཤུགས་རྐྱེན་མ་ཐེབས་ཞེས་བརྗོད་ན་དངོས་དོན་ལ་བསྟོན་པས་འཁྱོར་དཀའ་ཡང་། འདིར་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ་ཐད། བོད་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་བསྟུད་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། གནའ་བོའི་ལུགས་རྟུང་དཀྱིལ་གསུམ་གྱི་ལག་རྩལ། ཏུང་ཧོང་ཡིག་རྙིང་ལ་བྱུང་བའི་ཁྲིམ་རྒྱ། དགའ་ལྡན་དཔར་རྙིང་གི་ཚད་ལྡན་གྲུབ་འབྲས་སོགས་ལ་ཁྱད་སྡུར་གྱིས་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། བོད་ཀྱི་མེས་པོ་རྣམས་གནའ་སྔ་མོ་ནས་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་རྙེད་ཡོད་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། རིག་པ་དེ་ཉིད་ལག་རྩལ་ལ་བསྒྱུར་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་བེད་སྤྱོད་ཀྱང་གནང་ཡོད་པ་རྗེས་དཔག་རྒྱུད་འདེད་རིག་པས་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཡོད།

དཔར་རྐོའི་རིག་པ་རང་ཅག་གི་མེས་པོ་རྣམས་ཏ་ཡམ་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་རྙེད་ཡོད་པར་སེམས་ཀྱང་། སྐབས་དེ་ཤེད་ནས་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་བའི་བར་གྱི་དཔར་ཐོན་དངོས་རྫས་ཤུལ་ལུས་སུ་བྱུང་བ་ཤོག་ལེབ་གཅིག་ཙམ་ཡང་རྙེད་སོན་འབྱུང་དཀའ་བས། སྔོན་ཆད་བདེན་ངོ་གནས་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོད་དགོས་བྱུང་ན་སྟོང་བའི་ཁམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་རི་མོ་བཞིན་དུ་གྱུར་པས། རང་ཉིད་དེ་ལྟར་འདོད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་རྣལ་མ་མི་རྙེད་པས་བརྗོད་ངོར་བླངས་ན་བློ་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་འདིའི་སྐོར་གྱི་གནད་དོན་ལ་བསམ་བློ་ཡུན་རིང་བཏང་ཞིང་། རྒྱ་ཆ་འཚོལ་སྡུད་ཀྱིས་ཐབས་སྒོ་སྣ་ཚོགས་བརྒྱུད་ནས་ཞིབ་དཔྱོད་ཀྱང་ཐབ་ཙམ་བགྱིས་མོད། དོགས་མཐའ་ཆོད་པའི་དཔྱད་འབྲས་ལེགས་པར་སྨིན་པ་སྔོན་ཆད་ཁོ་བོར་མ་ཐོབ་ལ། གཞན་ལ་ཐོབ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་ད་བར་ཁོ་བོས་མ་མཐོང་། སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་༢༠༠༩ལོར"ཀྲུང་གོའི་མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་གི་ཚན་རྩལ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་ཁྱབ་ཚོགས་འདུ་སྐབས་བདུན་པ་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཚན་རྩལ་ལོ་རྒྱུས་ཚོགས་འདུའི་"ཐོག་ཏུ། དུས་རབས་གོང་མར་ཨུ་རུ་སུ (Russia) གིས་ཁྱེར་བའི་མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཁྲོད་ཀྱི་བོད་ཡིག་གི་དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆ་སྐོར་ཞིག། དཔྱོད་དཔང་ཧྲི་ཅིན་པའོ་ལགས་ཀྱི་ (ཀྲུང་གོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གླིང་གི་མི་རིགས་དང་མི་རྒྱུད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དཔྱོད་རམས་པ་ཡིན།)

རིག་གཞུང་སྙན་ཞུའི་སྐབས་ང་ཚོས་དངོས་སུ་མཇལ་ཐུབ་པར་བྱུང་བས། དེའི་ནང་ན་གུག་གུ་ཕྱིར་ལོག་སོགས་བརྡ་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་ཡིག་ཆ་དཔར་མ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཟད། བརྡ་གསར་ལ་བསྒྱུར་པའི་དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆ་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཡང་ཧ་ཅང་མང་པོ་བཞུགས། (འདིར་བརྗོད་པའི་དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆ་ནི་རིག་མཛོད་ནང་གི་མ་ཡིག་ལ་སྐྲུ་དཔར་བྱས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།) ཡིག་ཆ་དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཐ་མོའི་སྟོང་ཆ་དངོས་སུ་སྐོང་ཐུབ་པར་ཡོད་པ་སྟེ། ཁོ་བོའི་དོགས་སློང་དང་འབྲེལ་བའི་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཞུགས་ཡོད་པར་བདེན་དཔང་བྱུང་བས། ཞོལ་ནས་དེའི་སྐོར་གྱི་གནད་དོན་དཔྱོད་པའི་ལས་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ། །

དང་པོ། དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་བྱུང་སྐོར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་འགའི་དོགས་སློང་།

བོད་ཡིག་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་བྱུང་བས་སྲིད་དོན་ཐད་སྤྱད་ཡོད་ནའང་། གསར་བཏོད་ཀྱི་དགོས་པ་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་བྱས་པས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀར་མཉམ་སྤྱོད་གནང་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ། སྲིད་དོན་ལ་ཡི་གེའི་དགོས་པ་ཡོད་ནའང་དཔར་གྱི་དགོས་པ་དེ་ཙམ་མེད་པས། བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་ལམ་ཙམ་རྙེད་ཡོད་ནའང་། དཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་སོགས་ཧ་ལམ་བྱུང་མེད་ཚོད་དུ་འདུག། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་ཁབ་མཐའ་རྒྱ་སྐྱིད་ཀྱི་ལས་དོན་གཉེར་ནས་དབུ་ཕབ་ཀྱི་འཛུགས་སྒོ་བསྐྱེད་ཅིང་ཁབ་སོ་ཕྱི་ནང་གི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་གནང་སྟེ་སྡེ་དམངས་ཀྱི་དད་པའི་སེམས་སྣོར་འགྱུར་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། གསུང་རྟེན་གླེགས་བམ་མང་པོ་གྲྭ་གྲོང་དུད་ཁྱིམ་སོ་སོའི་དད་པའི་བྱིན་རྟེན་ལ་བཞུགས་པའི་སྲོལ་ག་ཆགས་ཤིང་། དེར་བརྟེན་ནས་ཡིག་ཆ་ཁག་མང་བཤུ་འབྲི་བྱེད་པའི་དཀའ་ཁག་བྱུང་། དཀའ་ཁག་དེར་དམིགས་ནས་གནའ་བོའི་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དེ་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ལག་རྩལ་ལ་བསྒྱུར་ཏེ་གསུང་རབ་སྤེལ་བའི་བྱེད་རྟེན་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པར་མངོན།

བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པ་དང་ཐོག་ཡུལ་གང་ནས་དུས་ནམ་ཞིག་སྐྱེ་བོ་སུས་བཏོད་ཅེ་ན། རང་ཅག་གི་ཡིག་ཚང་དང་རིག་གནས་ལ་དར་རྒྱུད་མང་པོ་བྱུང་བས། དེའི་སྐོར་གྱི་བདེན་ལུགས་བཤད་མ་སུ་ལའང་འཆད་རྒྱུ་མི་འདུག་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་སོགས་ལའང་དགོད་ཆ་སྟོང་བས་རྙེད་མི་ཐུབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། ཡིན་ནའང་རང་རེའི་མེས་པོ་རྣམས་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་རྙེད་པ་ཆེས་སྔ་ཞིང་། རིག་པ་དེ་ཉིད་ལག་རྩལ་ལ་བསྒྱུར་པའང་དེ་མཚུངས་ཀྱིས་སྔ་མོད། ལག་རྩལ་བེད་སྤྱོད་དང་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་ཅུང་འཕྱི་ལ། ཁྱབ་བརྡལ་དུ་བཏང་ནས་གསུང་རབ་དཔར་བའི་བྱེད་རྟེན་ལ་བཀོལ་སྤྱོད་གནང་བ་དེ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འཕྱི། སྔོན་ཆད་འདིའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་མ་བྱུང་བས། བློ་ལྡན་ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ་སོགས་ཀྱིས། དཔལ་སྣར་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་བཀའ་བསྟན་བསྡུ་བསྒྲིག་གནང་བ་ངོ་བཤུས་ཀྱིས་ཡུལ་ནན་ཅིན་ནས་དཔར་ངོར་བསྒྱུར་པ་དེ། བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་རྙེད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གླེང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་རིང་ལ་ས་སྐྱའི་གསུང་འབུམ་དཔར་སྐྲུན་གནང་བ་དེ་བོད་ཡིག་དཔར་ཤིང་ལ་སྐྲུན་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གླེང་། རེ་གཉིས་ཀྱིས "རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པས་ཤིང་གི་སྟེང་ལ་དཔར་བརྐོས་ནས་དཔེ་ཆ་དཔར་རྒྱབ་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག་བཙུགས་པ"① དེ་བོད་ལ་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གླེང་བར་བྱེད།

① འདི་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ར་དགེ་འདུན་བརྗོད་པ་ལགས་བསྙོས་ཞེས་རྟག་ར་སྤྲུལ་སྐུ་གསུངས་སོ།།

དཔར་སྐྲུན་གྱི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གཉིས་དང་ཐོག་རྙེད་པ་ནས་ཕྱིས་སུ་ཚད་ལྡན་དུ་སྨིན་པའི་བར། ལག་ལེན་གྱི་རྒྱུད་རིམ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཁད་ཀྱིས་འགྲོ་དགོས་པར་ཡོད་པས། དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་ཀྱི་རིག་པ་བྱུང་བ་དང་རིག་པ་དེ་ཉིད་ལག་རྩལ་ལ་བསྒྱུར་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་གཉིས། གནས་སྐབས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་རྐྱེན་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྲུབ་ཕྱིར། གོང་གི་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ནི་བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོའི་སྒོས་ཁྱབ་སྤེལ་བཏང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། དཔར་སྐྲུན་གྱི་རིག་པ་དང་དཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་པར་འདོད། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་ཚད་ལྡན་དུ་སྨིན་ཡོད་པ་ལས་ཐོག་མར་རྙེད་པ་སོགས་མ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་ཚུལ་ཅན་དུ་བརྗོད་ན་སྐྱོན་འདི་དག་འབབ་པ་སྟེ། འདོད་ཚུལ་སྔ་མ་དེ་རྒྱའི་ལག་རྩལ་གྱིས་བོད་ཡིག་བསྐོས་པས་ལག་རྩལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་བོད་ཀྱིས་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་ཚུལ་ཕྱི་མ་གཉིས་བོད་རང་གི་ལག་རྩལ་གྱིས་བོད་ཡིག་བསྐོས་པ་ཡིན་ནའང་། དེའི་དཔར་སྐོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གཉིས་གསར་དུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་གནད་ངོར་མི་གཞོལ་བ་རེད། གསལ་པོར་བཤད་ན་བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐོའི་རིག་པ་དང་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་གཉིས་སྐབས་ཐོག་དེར་གསར་དུ་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པར། སྔར་བྱུང་བའི་སྨིན་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པ་གང་ཞིག་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཡོད་པ་ལ། ཚན་རིག་གི་རིན་ཐང་གསར་དུ་རྟོགས་ནས་གཟི་འོད་འཚེར་བ་སྟེ། ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྤེལ་པའི་བྱེད་རྐྱེན་ལ་གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོའི་སྒོས་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་རེད།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐོའི་རིག་པ་དང་དཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་གཉིས། གནའ་བོའི་དུས་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཚུལ་ཅན་གྱིས་བྱུང་ཞིང་མི་རབས་མང་པོའི་ལག་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཟམ་མ་ཆད་པར་བརྒྱུད་ནས་སྨིན་ཆགས་ཀྱང་ཐོན་ཡོད་ནའང་། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་བའི་འགོ་སྟོད་བར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་བེད་སྤྱོད་མ་གནང་བར་དམངས་ཁྲོད་ལ་ལུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་བའི་ནང་ས་སྐྱའི་བཀའ་འབུམ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་གསུང་རྩོམ་གཉིས་དཔར་སྐྲུན་གནང་བ་དེ། བོད་རང་ལ་ཐོག་མ་ནས་ཡོད་པའི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་རྙིང་བའི་འཕེལ་རྒྱུན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་དུས་རབས་དགུ་བ་ནས་བཅོ་ལྔ་བའི་བར་གྱི་ཡིག་ཆ་དཔར་མ་ལག་སོན་འབྱུང་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། མིན་ན་མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཁྲོད་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་བརྫ་རྙིང་ཡིག་ཆ་ཁྲིད་ཆོས་མ་ཉམས་པར་དཔར་ཐོན་བྱུང་བ་དེ་དག་གི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཅི་ལྟར་བརྒྱག། འདིའི་སྐོར་ལ་བསམ་བློ་མ་བཏང་ན་གནད་དོན་མི་མཐོང་ཞིང་། གནད་དོན་མ་མཐོང་ན་ཞིབ་འཇུག་ཀྱང་མི་བྱེད་པས། འདིར་དོགས་གཞིར་གྱུར་པའི་གནད་དོན་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་རྒྱུ་ནི་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་ངོ་། །

གཉིས་པ། དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་བྱུང་སྐོར་གྱི་རིག་གནས་འབྲེལ་བ།

ལོ་རྒྱུས་རིང་བའི་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དང་བློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་འཛོམས་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་བྱུང་བ་ནི། བསྟོན་དུ་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ལ་དངོས་གཙོ་རྩོད་སྒྲུབ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་འཕེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འགྲུལ་མེད་ཅིག་ཀྱང་ཡིན། ཆོས་ཉིད་དེའི་སྒོ་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་ཤིང་དཔར་གྱི་ལག་ལས་རིག་པ་དང་ཀོ་སྐྲུན་ལག་རྩལ་དེ་ཡང་། ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རིག་འཕྲུལ་ཁུ་བཅུ་བྱས་པའི་སྙིང་པོ་དང་། ལག་ལས་འཛོན་པོའི་བཟོ་རྩལ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོའི་སྦྱོང་བ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྤེལ་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་གྱིས་བྱུང་ཞིང་། ཕུན་སུམ་ཛེ་ཚོགས་སུ་གྱུར་ནས་སྨིན་

ཆགས་ཐོན་པར་མངོན་པ་སྟེ། གསལ་བོར་བཤད་ན་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་གི་གོང་རོལ་ནས་བོད་ཀྱིས་བྲག་ལ་རང་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མཚོན་པའི་རི་མོ་བྲིས་པ་དང་། རྗེ་ཆས་གསར་མའི་སྐབས་ནས་རི་མོ་དེ་རིགས་བྲག་ངོས་ལ་བཀོ་བའི་སྲོལ་ག་བྱུང་། ཟངས་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ལ་ལུགས་རྟུང་གི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་དར་འཕེལ་བྱུང་བ་མ་ཟད། དེ་ལ་དཀྲོལ་ཚགས་རྒྱག་པའི་ལག་རྩལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་གོང་འཕེལ་བྱུང་། བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་བཙན་སྐབས་བོད་ལ་ཡི་གེ་བྱུང་ནས་རིམ་གྱིས་བཀའ་གཙིགས་ཀྱི་མདོ་རྗོ་རིང་སོགས་ལ་བཀོ་བའི་ཕྱག་སྲོལ་ཐོན། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་ཡི་གེ་དང་ལུགས་རྟུང་གི་རིག་པ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ། ཅོང་ཆེན་པོའི་ངོས་ལ་ཡི་གེ་ལུགས་དཔར་དུ་སྐྲུན་པའི་ལག་རྩལ་བྱུང་བའི་ཐོག་ཏུ། ད་དུང་ཁྲིམ་རྒྱའི་ངོས་ལ་དམག་དཔུང་གི་བཀའ་རྒྱ་མཚོན་པའི་ཡི་གེ་བསྟར་མར་བཀོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་ན། དེ་ཤོད་ནས་དུས་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་ལ་བོད་ཡིག་སྤེལ་སྟོང་གཞི་འབུར་དུ་བཀོ་བའི་རིག་ལམ་དང་། དེའི་དཔར་རྐོའི་ལག་རྩལ་གཉིས་ལྷོས་འབྲེལ་དུ་རྟེན་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག་པས། བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐྲུན་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཕྲན་བུ་ཙམ་ནི། གནའ་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་ལྟོས་ན་ཏ་ལམ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་རང་ཙག་རྣམས་རྒྱུས་ལོན་གནང་ཐུབ་པར་ཡོད།

“ཐམ་ག་ནི་ཡི་གེ་སྐྲུལ་མེད་ཀྱིས་དཔར་བའི་ཆེས་ཐོག་མའི་འཕྲུལ་སྒྱུར་གྱི་ལག་ལེན་ཞིག་ཡིན། རྗེ་བརྐོའི་ལག་རྩལ་ནི་ཤིང་དཔར་རྐོ་སྐྲུན་གྱི་ལག་རྩལ་དང་འདྲ་ཉེ་བོར་ཡོད། ངོས་དཔར་རྒྱག་པ་དེས་ཐད་ཀར་དུ་དཔར་སྐྲུན་པར་འདེབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་རྙེད་སོན་བྱུང་།”② དེ་ལྟ་བས་ན་གོང་བརྗོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་རྐོས་སྒྱུར་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ་ལ། རིམ་འགྱུར་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་དངོས་ཤུགས་རྒྱུད་གསུམ་ལ་ཡོད་དགོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་བླ་ཚང་རྡོ་རྗེ་རིན་ཆེན་ལགས་ཀྱིས“དེས་ན་བོད་བཙན་པོའི་རིང་ལ་བཟོ་བོ་དག་གིས་སོར་མོའི་འཕྲུལ་ལས་ཉེ་བར་འབྲུངས་པའི་རྗེ་བརྐོས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་ལུགས་སུ་བླུགས་པའི་རིག་པ་དར་ཡོད་པ་ལ་དཔག་ན། ཤིང་དཔར་གྱི་རིག་པ་དར་ཡོད་པ་ཡིན་འགྲོ་སེམས་པ་ལས། དེ་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཁ་མཚོན་གཅོད་རྒྱུ་བློ་དམན་བདག་དང་བདག་འདྲ་བས་རྗེ་ཐོགས་པའི་གནས་མ་ཡིན་ནོ།།”③ ཞེས་གཙོམ་ཚུང་གི་སྒོ་ནས་གནད་ལ་རགས་པར་གསུངས་ཤིང་། ཞར་ལ་དོགས་སློང་མཛད་པ་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་གནས་ཡོད་ནའང་། དོགས་སློང་གི་འབུར་ལ་གཞོལ་ནས་རྒྱུ་ཆ་འཚོལ་སྡུད་ཀྱིས་བརྟག་དཔྱོད་གནང་བ་སོགས་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་། དེ་བས་འདིར་ཡང་རིག་གནས་བྱུང་འཕེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འབྲེལ་བ་ལྟར། སྔ་མ་སྔ་མ་རྨང་གཞི་དང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པས་བོད་ཡིག་གི་དཔར་སྐྲུན་བྱུང་ཚུལ་ལ་དཔག་ན། ཐོག་མའི་རིག་པ་འཆར་བའི་དངོས་རྒྱུ་ལ་ལུགས་ཡིག་རྒྱག་པ་གང་དེ་རྨང་གཞིར་བྱས་པ་དང་། རིམ་འགྱུར་གྱི་འབྲས་བུར་ཁྲིམ་རྒྱ་བཀོ་སྲོལ་བྱུང་ནས་བཀའ་རྟགས་འདེབས་པ་འདྲ་འབྲེལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དུ་ཆགས་པ་དང་། མཐའ་མའི་གྲུབ་འབྲས་ལ་རིག་ལམ་དེ་ཉིད་འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་ནས་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པར་བལྟ་དགོས་པས་ན། དེའི་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་བ་དང་འཕེལ་པའི་རིམ་པ། སྐྲུལ་འདེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་མཐོང་། ཡིན་ཀྱང་འབྲེལ་གཞི་སོ་སོའི་རིམ་འགྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་བས། དེ་སྐབས་ཅོག་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཕོ་འགྱུར་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ལས་སླ་བོའི་དོན་དག་ཅིག་གཏན་ནས་མིན། གང་ལྟར་རིག་གནས་གཅིག་གི་རྒྱུད་རིམ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའི་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་ལྟོས་ན། གནའ་བོའི་ཤེས་རིག་གི་སྣང་ཚུལ་དེ་དག་ལ་ནང་རྐྱེན་གྱི་རིག་ལམ་དང་ཕྱི་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྩལ་འཕྲད་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པར་མཐོང་བས་བརྟག།

② 《ཉེ་རབས་ནུབ་ཡོར་གླིང་གི་དཔར་སྐྲུན་མཚམས་སྦྱོར་ཞིབ་འཇུག》 ཧྲ་ཏུང་དགེ་འོས་སློབ་ཆེན་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༢༠༠༧ལོར་དཔར། P.༣༠
③ 《བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིགས་རྣམ་གཞག》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༡༩༩༢ལོའི་ཟླ་༤པར་དཔར། P.༣༢

གནའ་བོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གང་ཞིག་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་ཚེ། མི་མང་གིས་དོ་གཟབ་མ་བྱས་པས་ཧ་ཅང་ཧྲོབ་ལ་སླ་ཆེ་བ་མ་ཟད། བེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱང་རྒྱུན་མཁོའི་འཚོ་བ་ལས་མ་འདས་པས་ཤིན་ཏུ་དོགས། དེ་བས་གནའ་བོའི་མི་རྣམས་གསར་བྱུང་གི་རིག་པ་གང་ཞིག་གཞི་གྲུབ་གསར་མའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་ནུས་དང་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་གསར་གཏོད་ནུས་པ་ཆེ་ཞིག་ད་གཟོད་རྐང་ཆགས་པར་གྱུར་པ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་མི་སེམས། དཔར་སྐྲུན་གྱི་རིག་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་སྟེ། ཐོག་མར་མི་སེར་ཕལ་བའི་ཁྲོད་དོ་གཟབ་མ་བྱས་པར་བྱུང་ཡང་། རིག་གནས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་གསར་དུ་གཞི་གྲུབ་པར་སུས་ཀྱང་མ་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ནུས་ཡོད་པར་ཀུན་པོས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན། ཐོག་མའི་བྱེད་པོ་དང་བྱུང་བའི་ཡུལ་དུས་སོགས་ལ་ངོས་འཛིན་མི་མཆིས་པ་དང་། བར་དུ་ཇི་ལྟར་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པ་སོགས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། མཐའ་མར་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྒྲོག་སྤེལ་བྱེད་པའི་ཉེར་སྤྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱང་སྟོན་རྒྱུ་མི་འདུག་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་ནས་ཀྱང་གནའ་རབས་ཀྱི་ཟིན་ཐོ་དང་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་གཏམ་ཚོགས་སོགས་ལ། བོད་ཀྱི་དཔར་རྐོའི་རིག་ལམ་བྱུང་འཕེལ་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་གདབ་རྒྱུ་མ་རྙེད་པར་སྟོང་ཆར་བཞག་གམ་སྙམ།

གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་ཀྱི་བྱུང་འཕེལ་འབྲེལ་བར་དེ་ལྟར་རྙོངས་པའི་སྐབས་ཀྱིས། ཕྱིས་བྱུང་གི་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་ཤིང་དཔར་ལས་རིགས་ཀྱི་འགོ་ཁུངས་ཡུལ་ནན་ཅན་ནས་བརྟོན་པའི་བཀའ་འགྱུར་ལ་བརྩོལ་བ་དང་། དེའི་རིག་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ནས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་གསར་དུ་འགོ་ལངས་པར་ངོས་འཛིན་གནང་བ་རེད། ཡིན་ཀྱང་འདོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་གནད་ངོར་མ་ཞུགས་པ་སྟེ། ཐ་མ་གང་དེ་བཀའ་འགྱུར་དཔར་སྐྲུན་གནང་བའི་ཐོག་མར་བཟུང་ན་འཁྱོར་གྱི། བོད་ཡིག་དཔར་སྐྲུན་གནང་བའི་ཐོག་མར་བཟུང་ན་གཏན་ནས་མི་འཁྱོར་བ་དང་། ཕྱི་མཐའ་དེ་དང་འདྲ་བར་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པར་གླེང་ན་ཆེས་མི་འཁྱོར་ལ་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ལག་རྩལ་སྐྱར་གསོ་དང་སློབ་སྤེལ་གནང་བར་བརྗོད་ན་ཤིན་ཏུ་འཁྱོར་བ་རེད། རྒྱུ་མཚན་ནི་དེའི་སྔོན་གྱི་དུས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་མོའི་གོང་ནས་བོད་ལ་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཞི་གྲུབ་ཏེ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལག་རྩལ་དེ་ཉིད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད་གནང་ནས་ཉེར་མཁོའི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་དཔར་སྐྲུན་ཡང་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས། མི་ཉག་རིག་མཛོད་ལ་བྱུང་བའི་ནང་ཆོས་སྐོར་གྱི་བརྡ་རྙིང་ཡིག་ཆའི་དཔར་ཐོན་རིག་རྫས་དེ་དག་དེའི་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣལ་མར་འགྲོ་ངེས་པ་ཤ་སྟག་རང་རེད།

གསུམ་པ། མི་ཉག་རིག་མཛོད་ནང་གི་དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣལ་མ།

མི་ཉག་ནི་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་མཇུག་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐོང་ཁྱབ་ཁྲི་སྡེ་ལྷ་གཞིར་བྱས་ཏེ། མདོ་སྨད་ཤར་བྱང་གི་ཡུལ་གྲུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་རབས་གསར་བ་ཞིག་ཡིན། མངའ་འབངས་ལ་རྒྱ་སོག་གཉིས་འདུས་པས་དད་པའི་མོས་སྒོ་ནང་བའི་གྲུབ་མཐར་བཅའ། རིག་གནས་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་བོད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཛིན་པ་ལ་སྙེར་ཐུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཡི་གེའི་རྣམ་འགྱུར་རྒྱ་ཡིག་གི་སྦྱུག་ཁམས་སུ་བྱས་ཤིང་། སྐྱོར་གླེག་གི་ངེས་སྲོལ་བོད་ཡིག་ལ་བྱས་ནས་བརྡ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མཐོང་། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་ལྟོས་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ཙམ་མི་ཆེ་བའི་ཚོད་དུ་སྣང་ཡང་། ཤུལ་རྟེན་གྱི་རིག་རྫས་དང་རྡ་སིག་གིས་ཁྲེར་བའི་མི་ཉག་ཡིག་མཛོད་ལ་དཔག་ན། མི་ཉག་རིག་གནས

དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བར་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། འགའ་ཞིག་ཐུན་མོང་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་ཚུལ་ཡང་མངོན་གསལ་དོད་པོར་ཡོད། གསལ་པོར་བཤད་ན་མི་ཉག་རིག་གནས་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་རྨང་གཞིའི་སྟེང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་སྟེ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཡུལ་མི་ཉག་ལ་མཆེད་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་འགྱུར་གྱི་གྲུབ་འབྲས་གསར་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་བས་མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཁྲོད་བོད་ཡིག་གི་ནང་བསྟན་ཡིག་ཆ་བྱུང་བ་དེ། ཧ་ལམ་ཤིང་རྟོན་འཛོར་བའི་དོན་དག་ཅིག་གཏན་ནས་མིན་ལ། དཔྱད་ཞིབ་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་དམིགས་བྱ་གསར་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་གྲུབ།

མི་ཉག་ཡིག་མཛོད་ལ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་ཡིག་ཆའི་གྲུབ་ཚུལ་སོགས་ལ་དཔག་ན། འགའ་ཞིག་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་རྫས་ཡིན་པ་དང་། འགའ་ཞིག་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བཞེངས་པའི་རྟེན་རྫས་སུ་མཐོང་ལ། འགའ་ཞིག་སྐབས་དེར་བོད་ཡུལ་ནས་མི་ཉག་ལ་གདན་དྲངས་པའི་བྱིན་རྟེན་དུ་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཡོད། གང་ཡིན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་བྱུང་འཕེལ་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡིག་ཆ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་དཔར་མ་ཡིག་ཆ་རྣམས་ནི་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོང་ཆ་སྐོང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣལ་མར་གྱུར་པས། མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཀྱི་རྟེན་གྲུབ་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ལ་རང་ཅག་རྣམས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་།

རིག་མཛོད་དེར་བྱུང་བའི་བོད་ཡིག་གི་ཡིག་ཆ་ལ་བྲིས་དཔར་རིགས་གཉིས་ཡོད། བྲིས་མའི་སྐོར་རྟེན་གཞི་སྣ་ཚོགས་ལ་འབྱུང་ཡང་རྣམ་པ་བཏྲ་གསར་ལ་ངེས་པས་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྔོན་ལ་འདེད་མི་ཐུབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། དཔར་མའི་རིགས་ལ་བཏྲ་གསར་རྙིང་གི་ཡིག་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ཐོན་པ་དང་། དཔར་གཞིའི་དབྱིབས་ལ་གྲུ་བཞི་གླེང་མཉམ་དང་གྲུ་བཞི་ནར་མོ་རིགས་གཉིས་འབྱུང་། གྲུ་བཞི་གླེང་མཉམ་ངོས་ཀྱི་ཡི་གེ་ལ་གུག་གུ་ཕྱིར་ལོག་སོགས་བཏྲ་རྙིང་གི་ཁྱད་ཆོས་འབྱུང་བ་དང་། གྲུ་བཞི་ནར་མོའི་ངོས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཏྲ་གསར་ཤ་སྟག་གིས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་དཔར་གཞིའི་རིང་ཐུང་ཧ་ལམ་དབུས་དཔར་སྣ་ཐུང་དང་ཚད་གཞི་མཉམ་པར་ཡོད། དཔར་གཞི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཆའི་རྣམ་པའང་མི་འདྲ་བ་སྟེ། ཐུ་མ་ཡིག་འབྲུ་ཆེ་ཞིང་ཡིག་ཚུགས་རྩང་ལ་ཆེག་བར་ལྡོད་པོར་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ཡིག་འབྲུ་ཆུང་ཞིང་ཡིག་ཚུགས་ཡག་ལ་ཆེག་བར་དམ་པོར་ཡོད་པས། ཡིག་ཆ་འདི་གཉིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དཔར་རྐོའི་ལག་རྩལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆའི་དུས་རབས་སོགས་མི་འདྲ་བ་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཡོད། དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་བཏྲ་གསར་གྱི་དཔར་ཐོན་ཡིག་ཆ་ཞིག་ལ་བོད་རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་དུས་སྐབས་རགས་ཙམ་བཀོད་པ་ནི། “དགོན་སྡེ་དགའ་འཕེལ་ཐར་བ་གླིང་གི་བཙུན་ཆུང་ཚུལ་ཁྲིམས་མིང་ཅན་གྱིས། རབ་བྱུང་ལྔ་བར་སྤྱར་བའོ།།”ཞེས་བྱུང་བ་འདི་རང་ཡིན་པས། འདིའི“སྤྱར་བ”ནི་བྲིས་པ་དང་བརྐོས་པའི་དོན་ལ་ཆེད་དུ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་སྐབས་བསྟུན་གྱིས་རང་ཉིད་དམན་སར་བཟུང་བའི་བཙུན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་མིང་ཅན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྐོས་གྲུབ་གནང་བ་མ་ཟད། སྦྱིན་པའི་བདག་པོ་གང་ཞིག་ཧ་ལམ་སྐབས་ཐོག་དེ་ག་རང་ངམ་དུས་རབས་དེའི་ནང་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་དཔར་སྐྲུན་ཡང་གནང་ཐུབ་པར་བྱུང་བའི་དོན་དུ་དཔག་ཙུང་བར་ཡོད་པས། དུས་སྐབས་དེ་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་བ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༧ནས་༡༣༢༧བར་ཡིན་མོད། དེའི་ནང་ཁོངས་ལོ་རབས་དང་ལོ་གྲངས་གང་ལ་སྤྱར་པའམ་དཔར་བ་སོགས་ནི་ཁ་གསལ་དུ་མ་ཐོན་པས་དཔག་ཤིན་ཏུ་དཀའ། ལོ་ཚིགས་མ་ངེས་ཀྱང་རབ་བྱུང་གི་ཐད་ནས་དུས་རབས་ངེས་པར་བཀོད་ཡོད་པས། འདིར་དུས་རབས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཕྱོགས་སྡོམ་ཐུབ་འཛོད་ཚུལ་དེ་དག་ལ་གོ་སྡུར་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གཉིས་བྱུང་བའི་དུས་རིམ་ཆེས་ཉུང་ན་ལོ་ངོ་༨༣དང་། མང་ན་ལོ་ངོ་༡༥༠ལྷག་གིས་ཡར་བསྐྱར་རྒྱུག་དགོས་པར་འབྱུང་། གང་ལྟར་མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དཔར་མ

འདི་དག་ལས་ང་ཚོས་བོད་པ་རྣམས་བརྡ་སྙིང་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་སྙེད་ཡོད་པ་དང་། ཐོག་མའི་དཔར་ཤིང་གི་རྣམ་པ་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་གླིང་མཉམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། བེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་བསྟན་ཤེས་རིག་ལ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཡོད།

དཔར་ཐོན་བརྡ་སྙིང་ཡིག་ཆ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྩོམ་གཞིས་དྲུང་རྫོང་ཡིག་སྙིང་གི་ཚིག་དོན་སྡེབ་ལུགས་ལ་བརྟུར་ན། དབྱངས་གུག་གུ་ཕྱིར་ལོག་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་བརྡ་གསར་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བས་ཅུང་འཕྱི་བར་ངེས་ཀྱང་། ད་ལྟའི་བརྡ་གསར་དང་ལྟག་པར་དུ་རིག་མཛོད་དེར་བྱུང་བའི་བརྡ་གསར་གྱི་དཔར་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྟུར་ན། ཚིག་དོན་གྱི་སྡེབ་སྦྱོར་དང་རྩོམ་གཞིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་བརྡ་སྙིང་ལ་ཤས་ཆེར་གཏོགས་པ་མ་ཟད། གུག་གུ་ཕྱིར་ལོག་ངེས་མེད་དུ་ཐོན་པ་དྲུང་རྫོང་བརྡ་སྙིང་ཇི་ལྟ་བར་འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་མངོན་གསལ་དོད་པོར་ཡོད། ཡིག་ཆ་རང་ངོས་ལས་ལྟོས་ན་ཏ་ལམ་བརྡ་སྙིང་གི་རྣམ་པ་བརྡ་གསར་གྱི་ངོ་བོར་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་བའི་བར་བརྒྱལ་དུས་རིམ་གྱི་ཚིག་དོན་སྡེབ་ལུགས་ལ་འདྲ་ཞིང་། གུག་གུ་ཕྱིར་ལོག་ཕོ་ནས་གནའ་ཚུགས་བཟུང་བ་མ་གཏོགས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་དག་ཕལ་ཆེར་ད་ལྟའི་ཉམས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། བརྡ་གསར་སྙིང་ཐོན་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་དྲུང་རྫོང་ཡིག་སྙིང་ནང་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དེ་དག་ལ་ཕལ་ཆེར་མཐུན་པ་མ་ཟད། ལྟག་པར་དུ་བྲག་ཡབ་རི་མདའི་རྗོ་བཀོས་（༡༠༩ལོ）ཡི་གེ་དང་། སྐྱི་ཀྲུ་འབིས་ཁོག་གི་བྲག་བཀོས་（༡༠༨ལོ）རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་ཞལ་བྱང་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་ཡོད་པས། ཁྱད་ཆོས་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ཡིག་ཆ་འདི་དག་དུས་སྐབས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་བཞག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། མི་ཉག་རིག་མཛོད་ཁྲོད་ཀྱི་བརྡ་སྙིང་ལ་ཐོན་པའི་དཔར་ཆོས་གྲུ་བཞི་གླིང་མཉམ་ཅན་དེ་དག་ནི། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་བའི་སྟོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལ་གཏོགས་པར་སེམས་པས། སྐབས་དེ་ཙམ་ན་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གཞི་གྲུབ་ནས་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཟད། ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཀྱིས་དམ་པའི་གསུང་རབས་དཔར་བའི་བྱེད་རྗེན་ལ་བེད་སྤྱོད་ཀྱང་གནང་གིན་ཡོད་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ་པར་བྱུང་བ་འདིས། བོད་ལ་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་དཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་བྱུང་བའི་དུས་རབས་ནི། ད་ལྟའི་ཡོངས་ཁྱབ་འདོད་པའི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་བ（༡༤༡༠ལོ）ལས་ངེས་པར་སྔ་བ་རྟོགས་ཐུབ་པར་ཡོད།

དེས་ན་བོད་ཡིག་གི་དཔར་རྐོའི་རིག་པའི་ལམ་ཙམ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱུང་བར་མངོན་པ་སྟེ། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་རིང་ཁྲིམ་རྒྱའི་རྐོ་སྲོལ་གཞི་གྲུབ་པ་དེས་རིག་ལམ་སྐྱེད་ཅིང་རིམ་འགྱུར་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ནས་ལག་རྩལ་དུ་བསྒྱུར་པ་དང་། དུས་རབས་དགུ་བའི་སྟོད་ཀྱི་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་ཙམ་ན། ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཀྱིས་གསུང་རབ་དཔར་བའི་བྱེད་རྗེན་ལ་ཉེར་སྤྱོད་གནང་བ་རེད། ཕྱིས་སུ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཐོར་ནས་རིག་གནས་ལ་ཉམས་ཆག་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་གོང་འཕེལ་གཏོང་མ་ཐུབ་ནའང་། རིག་འཕྲུལ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་བེད་སྤྱོད་དེ་ཉིད་དམངས་ཁྲོད་ལ་མཆེད་ནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱུང་བར་བརྟེན། ཕྱི་དར་བསྟན་པའི་སྐབར་གསོ་དང་འགྲོགས་ནས་དམངས་ཁྲོད་ལ་ཡོད་པའི་ལག་རྩལ་དེ་ཉིད། རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ཡང་བསྐྱར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་སྟེ། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་མང་པོར་བེད་སྤྱོད་ཐོན་པའི་ཚུལ་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ན་དོན་ལ་གཞོལ་བར་མཐོང་།

བཞི་བ། གནའ་བོའི་ལག་རྩལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་དགའ་ལྡན་དཔར་སྙིང་ལ་མཐོང་ཐུབ་པ།

བོད་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ནི་ཆོས་སྲིད་རིག་གནས་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན། དགོན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ནང་བསྟན་རིག་གནས་དང་མི་ཆོས་སློབ་གསོ་སྤེལ་བའི་ལྟེ་གནས་ཀྱི་འགན་འཁུར་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་སྨན་རྩིས་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་བྱུང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་ཚན་དཔྱོད་ཞིབ་འཇུག་གི་འགན་ཡང་ཁུར་ཡོད་པས། རིག་པ་གསར་བ་དང་ལག་རྩལ་དགེ་བ་ཅན་གཞི་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་འཕྲུས་ཚང་དུ་གཏོང་བའི་ལས་འགན་སོགས་ཀྱང་དགོན་པས་ཁུར་ཡོད་པ་ནི་སླ་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟ་བས་ན་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་དགོན་པས་བརྩི་ལེན་གནང་བ་དེ་ཡང་། དོན་དམ་པར་གནའ་བོའི་ལག་རྩལ་ལ་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་བདག་པོ་བརྒྱབ་སྟེ། རིག་འཕྲུལ་ཁུ་བརྡུ་དང་ལག་རྩལ་གཅིག་སྒྱུར་གྱིས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་འཕྲུས་ཚང་དུ་བཏང་བ་མ་ཟད། སློབ་སྤེལ་རྒྱུན་ཆགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་བའི་བྱེད་རྟེན་ལ་བེད་སྤྱོད་ཀྱང་གནང་བ་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པ་རེད།

གནའ་བོའི་ལག་རྩལ་དགོན་པས་མ་བརྗེས་པའི་སྔོན་ལ་དམངས་ཁྲོད་ནས་རྒྱུན་འཛིན་གནང་ནའང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་དེ་ཙམ་མེད་པས་གཅིག་སྒྱུར་སྔོས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་མ་ཐུབ་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་བསྟན་པ་ལ་སླར་གསོ་བྱུང་ཞིང་དགོན་སྡེ་ཁག་ཇེ་མང་དུ་གྱུར་ནས་རིག་གནས་སློབ་གསོའི་རྨང་གཞི་བརྟན་འཛུགས་བྱུང་ཐོག། མེས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་སྒྱུར་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ནང་ཡོགས་ནས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱབ་རོགས་རྒྱུན་ཅན་དུ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་རྩལ་འབྱོར་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྔོན་གྱི་རྨང་གཞིའི་སྟེང་གོང་འཕེལ་བྱུང་ནས་ས་སྐྱའི་གསུང་འབུམ་དང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་དཔར་སྐྲུན་གནང་། དེའི་ལག་རྩལ་མཆོག་དང་ཕུལ་དང་རྩེ་མོར་གྱུར་པས་ཡི་གེའི་མཛེས་ཁྱད་ལ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་དཔར་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་དོ་ཟླ་མི་ལོངས་པའི་ཚོད་དུ་སླེབས། འོན་ཀྱང་དཔར་ཆོས་འདི་གཉིས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་ཐོག་མར་བཟུང་བའི་ཆ་ནས། སྔོན་ཆད་ཚེ་རིང་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས"དེ་རྣམས་ལག་རྩལ་གྱི་བྱུང་ཚད་ཇི་བཞིན་མེད་པ་གསལ་བར་མངོན།"[4]ཞེས་རང་ཉིད་དགེ་ལྡན་དཔར་རྙིང་མ་མཐོང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དྲན་ཚོད་ཀྱི་སྣང་ངོར་ཐོག་མར་གྱུར་ཕྱིར་ལག་རྩལ་ཞན་ངེས་སུ་གླེང་ནའང་། དོན་དངོས་སུ"དེའི་ཡིག་གཟུགས་དཔེ་ཆ་ལག་བྲིས་མ་དང་ནོར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་པར་ཀོའི་ལག་རྩལ་ཏ་ལས་པ་ཞིག་འདུག" [5] པ་ཏན་ཆེན་མོ་དུང་དཀར་ཚང་གིས་ལེགས་པར་མཐའ་བས་རྒྱུས་ལོན་བྱུང་བ་དེ་འདྲ་རང་རེད། ཚད་གཞི་དེ་འདྲར་སླེབས་པའི་རྒྱབ་རྩ་ན་གནའ་བོའི་ལག་རྩལ་རྙིང་བའི་གྲུབ་འབྲས་རྨང་གཞིར་བྱས་ནས་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། "བོད་རང་གི་ཐོན་ཁུངས་ཤིང་རྒྱུ་ཙུང་འབེལ་བའི་ཐོག་བཀོས་དཀྲོལ་བྱེད་པའི་ལག་རྩལ་གྱི་རྨང་གཞིའང་རགས་པ་ཡོད་པས"ཞེས་ཚེ་རིང་ཕུན་ཚོགས་ལགས་གསུངས་པའི"རྨང་གཞི་རགས་པ"ནི། དོན་དམ་པར་གཅིག་བསྒྱུར་མེད་པའི་སྔོན་གྱི་ལག་རྩལ་རྙིང་བའི་རྒྱུན་ལ་གོ་བར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་འཐོར་བར་མཐོང་བས་བརྟག།

བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དཔར་ཀོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་ཐབས་ཚགས་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཏེ་གོང་འཕེལ་བྱུང་མཐར། ཚད་གཞི་མི་འདྲ་བ་དང་བྱེད་པོ་མི་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེར་མཁོའི་ཡིག་ཆ་འགའ་རེ་དཔར་སྐྲུན་གནང་ཡོད་ནའང་། བཀའ་བསྟན་འགྱུར་དག་སྦྱར་གྱིས་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་ཐོག་གཞི་ཁྲོན་ཆེན་པོའི་སྒོས་དཔར་སྐྲུན་གནང་ནས་ཚད་ལྡན་དུ་བསྒྱུར་བར་བསྟུན། བོད་ཏན་གནའ་རྩིས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་དཔར་ཐོན་ཡིག་རྙིང་ཕལ་མོ་ཆེར་མཐོང་ཆེན་བྱས་ནས་བདག་ཉར་མ་གནང་བ། འགའ་ཞིག་རྟེན་རྩིས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བརྫུ་རུབ་བརྒྱབ་ཡོད་ནའང་། ཕྱིས་སུ་རྟེན་བཞེངས་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་གཞུག་ཏུ་ཕུལ་བས

④ 《བོད་རིག་པའི་ཆེད་རྩོམ་གཅེས་བསྡུས།》 བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༡༩༨༧ལོའི་ཟླ་༧པར་དཔར། ཤ ༣༥༧

⑤ 《དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གསུང་རྩོམ། 》 ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༡༩༩༧ལོའི་ཟླ་༡༢པར་དཔར། ཤ ༤༤༢

ཡིག་སྙིང་དཔར་མའི་རྟེན་རྫས་རྩ་མེད་དུ་གྱུར་པར་མངོན། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་ལ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྟེན་རྫས་བདག་དམ་བྱེད་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས། འདིར་ཡང་གནའ་བོའི་པར་ཐོན་ཡིག་ཆའི་དངོས་རྫས་དཀོན་པོ་སོགས་ནི་དེ་འདྲའི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་གཞིར་བསྒོམས་པ་རེད། གང་ལྟར་གནའ་བོའི་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་གཉིས་དགོན་པས་བརྒྱུ་ལེན་གནང་སྟེ། དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་རིམ་གྱིས་རྐྱང་ཆགས་ནས་ལག་རྩལ་གྱི་ཚན་པ་གསར་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་རྗེས། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་རང་རང་གི་འཕེལ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་ཚུལ། གདུལ་ཞིང་གི་དགོས་མཁོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོའི་སྒྲོས་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རིག་པའི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ལ་བཟུང་ནས་སློབ་རྒྱུན་སྤེལ་བ་སོགས་ཀྱིས། བོད་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཁྱབ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་རེད།

ལྔ་བ། དཔྱད་འབྲས་ཕོལ་དུ་ཕྱུང་ནས་གླེང་བྱའི་དོན་མཇུག་བསྡུ་བ།

གོང་ནས་གླེང་བའི་གནད་དོན་དེ་དག་གི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་ན། བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བྱུང་བའི་ལུགས་ཡིག་ཟུང་སྦྱོར་དང་ཁྲིམ་རྒྱ་བཀོ་འདེབས་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་དྲན་སྐུལ་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཡིག་ཤིང་དཔར་ལ་སྐྱོན་པའི་རིག་ལམ་ཐོག་མར་སྙེད་ཅིང་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་གནང་སྟེ། ཉེར་མཁོའི་ཡིག་ཆ་སྐོར་ཞིག་ཚོད་ལྟའི་ཚུལ་གྱིས་དཔར་བས་ལེགས་འགྲུབ་ཀྱང་བྱུང་ཡོད་ནའང་། གྲུབ་འབྲས་དེ་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཀྱུགས་མཚམས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་འཁེལ་བས་བེད་མེད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གླང་དར་གྱིས་ཆོས་སྣུབ་ལས་འགུལ་སྤེལ་བས་དཔར་ཆོས་ལ་དགོས་མཁོ་མེད་པར་ཆགས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ནས་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཐོར་ནས་མཇངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་མ་བཀུར་བ་དང་། ཕྱོགས་གསུམ་ནས་འབངས་གྱེན་ལོག་བྱུང་སྟེ་ཆོས་སྲིད་རིག་གནས་ལ་གནོད་བཀག་ཐེབས་པ་དང་། ཕྱོགས་བཞི་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲིག་གཞི་ཞིག་ནས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འདུ་སྒོ་གསར་འབྱེད་གནང་མ་ཐུབ་པ་དང་། ཕྱོགས་ལྔ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཟིང་ཆ་བྱུང་སྟེ་རྒྱུ་འགྲུལ་ཆད་པ་སོགས་ཀྱིས་དཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་དེ་ཉིད་དར་སྤེལ་གཏོང་མ་ཐུབ་པར་མངོན། ཡིན་ནའང་དཔར་རྐོའི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་སོགས་རྩ་མེད་དུ་མ་གྱུར་པར་ཡུལ་འགའ་ཞིག་གི་དམངས་ཁྲོད་ལ་མཆེད་ནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱུང་སྐབས། ཐོག་མར་གཞི་གྲུབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། མཐར་གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོའི་སྒྲོས་བེད་སྤྱོད་གནང་བའི་བར། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་བེད་མེད་དུ་ལུས་པར་མངོན་པས་བརྟག །

ཕྱིས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་། རིག་གནས་ལ་མཐོང་ཆེན་གནང་། དཔལ་འབྱོར་ལ་བཟོ་ཚོང་ལས་རིགས་དར། འགྲིམ་འགྲུལ་ལ་འགྲོ་འོང་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་མིའི་ཐོན་སྐྱེད་ནུས་ཤུགས་ཐང་བས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཐོག་དཀོན་གྲོང་སེར་སྐྱའི་རྒྱུ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ཚད་རིམ་གསར་བ་ཞིག་ལ་སླེབས་པ་དང་། བོད་དམངས་དྲག་ཞན་ཡོངས་ནས་ཀྱང་རིག་གནས་དང་རྒྱུ་འབྱོར་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་པ་ཡ་རབས་ཚོགས་གསོག་གི་ཡོན་ཏན་དུ་བཟུང་ནས་སྟོབས་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་དང་ལེན་གནང་བར་བརྟེན། གནའ་བོའི་རྐོ་སྐྲུན་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་འཛིན་ཐང་ཅན་འགའ་ཞིག་ཆོས་ལུགས་བྱེད་རྟེན་གྱི་དགོས་མཁོར་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་མ་ཟད། དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་ལག་རྩལ་རྐོ་འདེབས་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་མཐའ་དག། དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་བརྒྱུ་ཉར་གནང་ཞིང་སློབ་སྤེལ་ཟུང་འབྲེལ་ཐོག་དགོན་སྡེ་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ལས་གྲྭ་ཡང་སོ་སོར་བཙུགས། དེ་ལྟར་བྱུང་བས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་འདི་ཉིད་ནང་བསྟན་སྤེལ་བའི་རིག་འཕྲུལ་གྱི་ཚན་པ་གསར་བ་ཞིག

ལ་རྩིས་ཞིང་། དཔར་ཞིང་འདུལ་སྦྱོང་དང་དཔར་ཡིག་འབྲི་བཀོ། སྐུག་ཤོག་བརྡར་གཙོད་བྱེད་པ་སོགས་ལས་རིམ་མཐའ་དག་ཚན་པ་ཁག་བགོས་ཀྱིས། འཁྲིག་གི་རྣམ་གཞག་བཀོད་ནས་སློབ་སྦྱོང་འཛིན་གསུམ་གང་ལེགས་གནང་བ་རེད།

བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ་དེ་ལྟར་རྒྱང་རིམ་བསྒྲིགས་པ་ལས། ང་ཚོས་འོ་ཅག་གི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་གྱི་ཐོག་མའི་ས་བོན་ལ་ཁུངས་རྟོང་ཡིག་རྙིང་གི་ཁྲིམ་རྒྱ་དེ་རིགས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། ཁྲིམ་རྒྱའི་ཐོག་མ་ལ་ཡི་གེའི་རིག་པ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་འཛིན་དགོས་པ། ཡི་གེ་བྱུང་བ་དང་ཡི་གེ་དཔར་ལ་སྐྱོན་པའི་ལག་རྩལ་དངོས་སུ་བྱུང་བའི་བར་དུ། གནའ་བོའི་ལུགས་ཡིག་དང་ཁྲིམ་རྒྱ་ཀོ་འདེབས་ཀྱི་རིག་གནས་སྣང་ཚུལ་འདེབས་བར་བརྒྱལ་གནང་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་གཞིར་བྱས། ད་དུང་དཔར་ཀོའི་ལག་རྩལ་དེ་ཉིད་ཏ་ལམ་དུས་རབས་དགུ་བ་ཡས་མས་ཀྱི་བཙ་རྙིང་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཤིག་ནས་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་མ་ཟད། རིམ་འགྱུར་གྱིས་གོང་འཕེལ་བྱུང་སྟེ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་རྨང་གཞིར་གྱུབ་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་གནད་ལ་འཁྱེར་བར་མཐོང་། དེ་ལྟར་དཔར་སྐྲུན་ལག་ལས་རིག་པའི་བྱུང་འཕེལ་རིགས་སྒྲུབ་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལག་རྩལ་བྱུང་སྐོར་གྱི་ཐོག་མའི་དོགས་སློང་དེ་དག་སེལ་ཐུབ་པར་འགྱུར་པ་མ་ཟད། རིག་གནས་བྱུང་འཕེལ་གྱི་རྒྱང་རིམ་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་ཐོན་ནས་བོད་ཀྱི་དཔར་སྐྲུན་ལས་རིགས་ཇི་ལྟར་གོང་འཕེལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པ་རེད།

(རྩོམ་པ་པོ། སངས་རྒྱས་མཁར། ༢༠༡༢ལོའི་ 《མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་ཆེན་གྱི་རིག་དེབ་》 དེབ་བཞི་བ་ལས་བྲངས།)